



Swamy Vivekananda Vidya Samsthe (R), Shikaripura

ಪ್ರಾಚಾರ್ಯ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ರ) ಶಿಕಾರಿಪುರ



## KUMADVATHI COLLEGE OF EDUCATION

Aided, Permanently Affiliated to Kuvempu University, Recognised by NCTE & UGC Act 2(f), Section 12(B) & NAAC  
Accredited with B Grade (2.70 CGPA)

Shivamogga Road  
☎ : 08187 – 222383, 222

Shikaripura – 577 427

Shivamogga Dist  
E-Mail:kumadvathibed@gmail.com

### Criterion - 03

## Research and Outreach Activities



### Criterion – 3.1

## Resource Mobilisation for Research

### Item No: 3.1.1






Average number of research projects funded by government and/ or non-government agencies during the last five years

## Item No: 3.1.1

### Documentary Evidences in Support of the Claims (Weblink)

#### Index

<b>Sl No</b>	<b>Title of the Documents</b>
<b>1</b>	<b>Research Article Publications of MRP</b>

	MEMBER OF    
<p><b>Dr. Ravi H.</b> Assistant Professor, Kumadvathi College of Education, Shikaripura, Shimoga, Karnataka <a href="mailto:ravikumarh.06@gmail.com">ravikumarh.06@gmail.com</a> <a href="https://orcid.org/0000-0003-4256-0340">https://orcid.org/0000-0003-4256-0340</a></p>	<p><b>A STUDY ON AWARENESS OF LIFE SKILLS AMONG B.Ed. STUDENT-TEACHERS OF KUVEMPU UNIVERSITY</b></p> <p><b>ABSTRACT</b> <i>The present study aimed to find out the awareness level of life skills among B.Ed. student-teachers. Survey method was used for this study. A stratified random sample of 228 (54 male &amp; 174 female) student-teachers was chosen from 10 B.Ed. colleges at Kuvempu University. Self-made tool was used for data collection. The data was analyzed by employing Percentage and t-test. Finding indicated no significant difference in the awareness of life skills between male and female B.Ed. student-teachers.</i></p> <p><b>Keywords:</b> Life Skills, B.Ed. Student-Teachers.</p>

### Introduction

Leading success by an individual in any field or occupation depends not only upon knowledge, intellect, or talent, but it is also affected by certain skills or abilities, like and many more. The group of such skills together are known as life skills, as they communication power, problem solving and decision-making abilities, team-work and leadership skills, empathy, management skills, self-awareness, interpersonal skills, and the ability to cope with stress and emotions, contribute most to living a quality, healthy, and happy life.

They are those soft skills that basically rest on the individual. Once mastered, life skills help a person in every facet and every sphere of his life. For example, a person who is assertive will be a better and more effective communicator and will enjoy better inter-personal relationships in the workplace, with family, and with friends.

These above statements necessitate the need to prepare teachers with life skills constructs so that in the future they will be able to handle children and youth related issues and events. Society today is facing significant changes and challenges like increasing poverty and unemployment, inequality, and youth unrest and violence, etc.

To meet these challenges, society demands skill-based manpower and individuals have creative brains and problem-solving attitudes. Life skills help young people to transform their knowledge and attitudes to reduce risk behaviour and acquire healthy behaviour, which improves their lives in general.

### Concept of Life Skills

The World Health Organization and the United Nations Inter-Agency Meeting in April 1998 generated a broad definition of life skills which is described as:

“Are abilities for adaptive and positive behaviour that enable individuals to deal effectively with the demands and challenges of everyday life”.

Life skills education is designed to facilitate the practice and reinforcement of psychosocial skills in a culturally and developmentally appropriate way; it contributes to the promotion of personal and social development, in the prevention of health and social problems, and the protection of human rights (UNESCO, 1998).

### The Core Life Skills

According to the World Health Organization (1997), there are ten core life skills. They are: 1) Self-awareness, 2) Interpersonal relationships, 3) Critical thinking, 4) Decision making, 5) Empathy, 6) Effective communication, 7) Creative thinking, 8) Problem solving, 9) Coping with stress, 10) Coping with emotions. These categories, though independent of each other, are interlinked and overlap. These suggested life skills by W.H.O. were also adopted by the Central Board of Secondary Education (CBSE), India.

### Need of the Study

In the present study, the researcher focused on how little scope has been given in teacher education about life skills education. Rather, it is more emphasised on developing numeral and literacy skills, i.e., 3R-skills (reading, writing and arithmetic skills). Moreover, the Indian educational system encourages rote learning and surface learning rather than understanding and thinking. Another fact about conventional approaches is that instrumental and vocational skills are more focused there.

The changes and challenges of fast-growing society today do not end with the development of 3R-skills or vocational skills, but require a more contextual

approach in education to prepare students to face real-life situations. That indicates that there is a dire need to incorporate life skills into teacher education programmes at all levels, whether it is elementary, secondary or higher secondary teacher education programmes.

In this way, the present study gives importance to student-teachers' understanding and following regarding life skills in the present learning and training situation.

**Objectives of the Study**

- To study about the awareness level of life skills among B.Ed. student-teachers.
- To study about the awareness of life skills between male and female B.Ed. student-teachers.

**Hypothesis**

1. There is no significant difference in the awareness of life skills between male and female B.Ed. student-teachers.

**Research Methodology**

The present study was based on the descriptive survey method. The stratified random sample consisted of 228 student-teachers from ten B.Ed. colleges at Kuvempu University. Awareness of Life Skills Questionnaire developed by the researcher was used for data collection.

**Data Analysis**

**Table 1: Awareness Level of Life Skills among B.Ed. Student-Teachers**

Level	Mean	N	Percentage of Total N
GOOD	214.2321	56	24.60%
MODERATE	184.3182	110	48.20%
POOR	135.3387	62	27.20%
Total	178.3465	228	100.00%

Table-1 indicates that 27.20% (M=135.3387, N=62) of student-teachers have poor awareness of life skills, 48.20% (M=184.3182, N=110) of student-teachers were found to have moderate awareness of life skills, and 24.60% (M=214.2321, N=56) of student-teachers were found to have good awareness of life skills.

**Table 2: Awareness Level of Life Skills between Male and Female B.Ed. Student-Teachers**

Gender	N	Awareness of Life Skills		Mean Difference	t-value
		Mean	SD		
Male	54	178	35.35	14.58	0.05
Female	174	189	20.98		

Table-2 shows that the obtained t-value 0.05 is not significant at the 0.05 level and it is less than the table value of 1.96. Comparing the means, awareness of life skills of female student-teachers (M=189) is higher than male student-teachers (M=178).

**Finding of the Study**

- There is no significant difference in the awareness of life skills between male and female B.Ed. student-teachers.

**Educational Implications**

- The study clearly reflects the scope of life skills among future teachers and their importance in their profession.
- This study brings out the background realities of life skills for future teachers.
- The study was able to make clear the suggestions and remedial measures from the student teachers to improve their concept of life skills and their implementation in their profession.
- The study can further help teacher education institutions and the school administration to not give priority to root or marks-oriented learning. In that place, they can use life skills concepts in teaching as well as children over all development.
- Teachers are more capable of executing life-skill competencies in an effective manner if adequate training, guidance, support, teaching materials, and infrastructure are provided to them.

**References**

Best, J. W. & Kahn, J. V. (2006). Research in Education (9<sup>th</sup> edition). Prentice Hall of India.

Bhave, S. Y. (2009). Life Skills Education to reduce levels of risk factors in adolescents and young people. *Indian Journal of Life Skills Education, 1*, 1-12.

Buhs, Lisa Marie. (1999). Programme Evaluation of the American Indian Life Skills Development Curriculum with American Indian and Caucasian adolescents.

Kivunja, C. (2015). Teaching Students to Learn and to Work Well with 21<sup>st</sup> Century Skills: Unpacking the Career and Life Skills Domain of the New Learning Paradigm. *International Journal of Higher Education, 4*(1).

Kumar, P. (2017). Morality and Life skills: The need and importance of life skills education. *International Journal of Advanced Education*

and *Research*, 2(4), 144-148.

<http://www.iosrjournals.org/iosr-jipe/papers/vol1issue6/H0162829.pdf>

Parvathy, V. & Renjith, R. P. (2015). Impact of Life Skills Education on Adolescents in Rural School. *International Journal of Advanced Research*, 3(2), 788-794.

Pillai, R. (2012). The importance of life skills education for children and adolescents. Mind the young minds. <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbxxtaW5kdGhleW91bmdtaW5kc3xneDo1YjlyYzZhMjE0ZDg2Njly>

Prajapati et al. (2017). Significance of Life Skills Education. *Contemporary Issues in Education Research*, 10(1), 1-6.

Pujar, L. L., & Patil, S. S. (2016). Life Skill Development: Educational Empowerment of Adolescent Girls. *RA Journal of Applied Research*, 2(5), 468-472.



SJIF Impact Factor(2021) : 8.047

ISI I.F.Value : 1.188

ISSN (Online): 2455-3662

DOI:10.36713/epra2013

*EPRA International Journal of*  
**MULTIDISCIPLINARY  
RESEARCH**

*Monthly, Peer Reviewed (Refereed) & Indexed International Journal*

*Volume - 7 Issue - 12 December 2021*



**I  
J  
M  
R**



**Chief Editor**  
**Dr. A. Singaraj, M.A., M.Phil., Ph.D.**

**Managing Editor**  
**Mrs.M.Josephin Immaculate Ruba**  
**Editorial Advisors**

1. Dr.Yi-Lin Yu, Ph.D  
Associate Professor,  
Department of Advertising & Public Relations,  
Fu Jen Catholic University,  
Taipei, Taiwan.
2. Dr.G. Badri Narayanan, PhD,  
Research Economist,  
Center for Global Trade Analysis,  
Purdue University,  
West Lafayette,  
Indiana, USA.
3. Dr. Gajendra Naidu,J, M.Com, LL.M., M.B.A., Ph.D. MIRM  
Professor & Head,  
Faculty of Finance, Botho University,  
Gaborone Campus, Botho Education Park,  
Kgale, Gaborone, Botswana.
4. Dr. Ahmed Sebihi  
Associate Professor  
Islamic Culture and Social Sciences (ICSS),  
Department of General Education (DGE),  
Gulf Medical University (GMU), UAE.
5. Dr. Pradeep Kumar Choudhury,  
Assistant Professor,  
Institute for Studies in Industrial Development,  
An ICSSR Research Institute,  
New Delhi- 110070,India.
6. Dr. Sumita Bharat Goyal  
Assistant Professor,  
Department of Commerce,  
Central University of Rajasthan,  
Bandar Sindri, Dist-Ajmer,  
Rajasthan, India
7. Dr. C. Muniyandi, M.Sc., M. Phil., Ph. D,  
Assistant Professor,  
Department of Econometrics,  
School of Economics,  
Madurai Kamaraj University,  
Madurai-625021, Tamil Nadu, India.
8. Dr. B. Ravi Kumar,  
Assistant Professor  
Department of GBEH,  
Sree Vidyanikethan Engineering College,  
A.Rangampet, Tirupati,  
Andhra Pradesh, India
9. Dr. Gyanendra Awasthi, M.Sc., Ph.D., NET  
Associate Professor & HOD  
Department of Biochemistry,  
Dolphin (PG) Institute of Biomedical & Natural Sciences,  
Dehradun, Uttarakhand, India.
10. Dr. D.K. Awasthi, M.Sc., Ph.D.  
Associate Professor  
Department of Chemistry, Sri J.N.P.G. College,  
Charbagh, Lucknow,

ISSN (Online) : 2455 - 3662  
SJIF Impact Factor :8.047  
ISI I.F. Value : 1.188  
DOI : 10.36713/epra2013



EPRA International Journal of  
**Multidisciplinary  
Research**

Monthly Peer Reviewed & Indexed  
International Online Journal

Volume: 7 Issue: 12 December 2021

Indexed By:



Published By :EPRA Publishing

CC License







## A STUDY ON ENVIRONMENTAL ETHICS AMONG THE TEACHER EDUCATORS OF KUVEMPU UNIVERSITY

**Dr. Shivakumar GS**

*Principal, Kumadvathi College of Education, Shikaripura, Karnataka-577427, India*

Article DOI: <https://doi.org/10.36713/epra9218>

DOI No: 10.36713/epra9218

### ABSTRACT

*Every human being has the right to decent life but today there are elements in our environment that tend to militate against the attainment and enjoyment of such a life. The exacerbation of the pollution of environment can cause untold misery. Unhappiness and suffering to human beings, simply because of our lack of concerns for the common good and the absence of sense of responsibility and ethics for sustaining a balanced eco-system. If we are to aspire to a better quality of life – one which will ensure freedom from want, from disease and from fear itself, then we must all join hands to stem the increasing toxicification of this earth. What we need in order to defuse this environmental time bomb is immediate concerted action of all the people, but such needed action will come only if we reorient such citizenry values, i.e., imbibe them with proper awareness and values (ethics), specifically those that will lead to a greater concern for preserving balance in the ecosystem, besides teaching them how to save the environment from further degradation, and to help, make it more healthful and progressive place to live in, springs from a strong sense of social responsibility.*

**KEYWORD:** *Environmental Ethics*

### INTRODUCTION

Nature is the greatest gift of God on the earth. It is capable of providing man with everything that he needs, not only for self-sustenance, but also for making his life fully comfortable. Nature and human kind have formed indivisible parts of the life support system. When we look at the beauty of nature, we find that five elements (Space, Air, Fire, Water, and Earth) provide the foundation for the entire physical world and Ayurveda recognizes these five elements which are interconnected. If there is deterioration in any one, it affects the other four elements and natural environment at large. It was liberality of "Mother Nature" to allow man free access to her precious resources. However, man's desire for happiness and comforts has led him to utilize nature's free goods to the extent of reducing its natural capacities for self-stabilization.

In the 20<sup>th</sup> century the environmental issues have gained greater concern. Environment includes natural atmosphere and built environment. The natural atmosphere is being polluted due to the unnatural factors. Human beings are more responsible for environmental pollution than the natural causes like a volcanic eruption. According to environmental ethics, humans are part of natural community rather than managers of it. Such an ethic

places limit on human activities such as uncontrolled resource use that may adversely affect the natural community. Environmental ethics are much more important than environmental laws as it is internal force. It sensitizes a human being for various environmental issues as the man is controlled here by an internal force and not by the fear of punishment. Education is a powerful tool in the hands of society to bring sensitivity among human beings.

### SPECIFIC OBJECTIVES OF THE STUDY

- a) To find out the environmental ethics among the male and female teacher educators of Kuvempu University.
- b) To find out the environmental ethics among the Rural and Urban B.Ed college teacher educators of Kuvempu University.
- c) To find out the environmental ethics among the male and female teacher educators of Aided and Un-Aided B.Ed colleges of Kuvempu University.

### METHODOLOGY

There is great need to plan and design a procedure and method for any research work. In any research, methodology makes the most important contribution. It is the backbone of the research





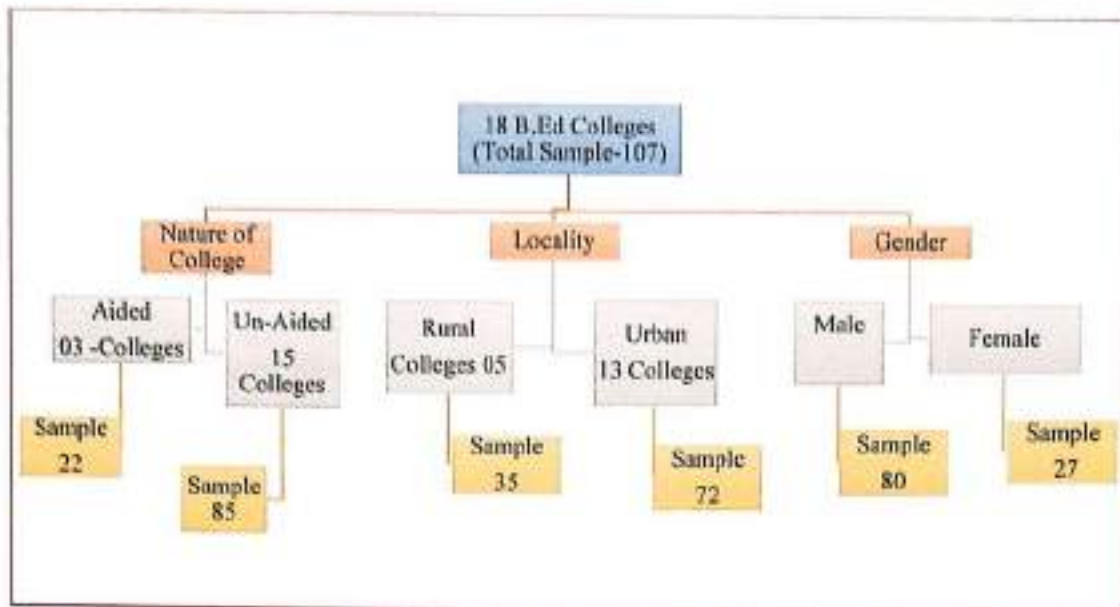


Figure 1: Flow chart of Sampling

#### Tools Used for the Collection of the Data

The selection of a tool for a particular study depends upon various considerations such as objectives of the study, availability of suitable tools, personal competence of the researcher to administer, scoring procedure or interpreting norms for the results and reliability and validity of the scale for the selected sample.

Tools are means for collection of data for interpretation and to explore new fields. There are many research tools and methods but the selection of a tool is a difficult task in research and is dependent upon various considerations such as objectives for the study, hypothesis of the study, availability of time, personal competence of the investigator to administer the tests, scoring and interpretation of the results. The researchers are required to make a wise and judicious choice and should select only those tools which may be suitable to meet the requirements of the study. Each tool is suitable for the collection of certain type of information. The researcher has to select from the available tools, which will provide data one seeks for testing hypotheses.

Based on the review of related literature and personal experience and also keeping in view the variables and the objectives of the study the, investigator has chosen the following tools for the collection of relevant data.

- **Environmental Ethics Scale by Haseen Taj (English):**

Environmental Ethics refers to the responsibility to understand the environmental consequences of our consumption, and need to

recognize our individual and social responsibility to conserve natural resources and protect the earth for future generations. An environmental ethics is basically a human ethics based on social justice for all without discrimination of race, sex, religion, ideology, caste, region or nation.

This scale assesses the social responsibility and environmental ethics of individuals and is also used to modify and develop the ethics in case of lack of concern of ethics towards environment among individuals and society collectively. It consists of 45 statements, out of 45 items 8 are meant to assess ethics in favourable direction and 37 in unfavourable direction, with 3 responses of I agree absolutely, I slightly agree and I don't agree. The score of 3, 2 and 1 were assigned to favourable, whereas the scores of 1, 2 and 3 were assigned to unfavourable statements.

#### Scoring of the Environmental Ethics Scale:

For positive statements a score of three (3) is given to "I agree absolutely" response, a score of two (2) for "slightly agree" response and a score of one (1) for "don't agree" response. For negative statements, the scoring is reversed. The ethics score of an individual is the sum total of scores. According to the scoring principle the maximum possible score for this scale is 135 and the minimum possible score is 45. Higher score represents the positive environmental ethics and vice versa.

#### Statistical Techniques Used for Analysis of the Data

The data were analyzed through certain descriptive statistics. The normality of the data (Environmental Ethics scores and Environmental awareness scores) is assessed by calculating Mean



and Standard Deviations, test of significance, i.e., paired 't' test was calculated to compare the independent variables in between the groups.

The researcher has used the following statistical techniques for the analysis of the data.

- Mean and Standard Deviations were calculated for the scores in the group.
- Test of Significance i.e. paired 't' test was used to compare the different groups in respect of dependent variable.

### TESTING OF HYPOTHESIS

The hypothesis formulated were tested using the test of significance of i.e., paired 't' test.

#### Hypothesis-1:

*There is no significant difference in the environmental ethics among the Rural and Urban B.Ed college teacher educators of Kavayitri University.*

*Table-1: Significance of Difference in Mean environmental ethics among the Rural and Urban B.Ed college teacher educators of Kavayitri University.*

Particulars	N	Environmental Ethics Score		Mean Difference	t-Value
		Mean	SD		
Rural	35	75.67	5.73	0.78	0.66*
Urban	72	74.89	9.8		

\*Non-Significant at 0.05 Level of Significance

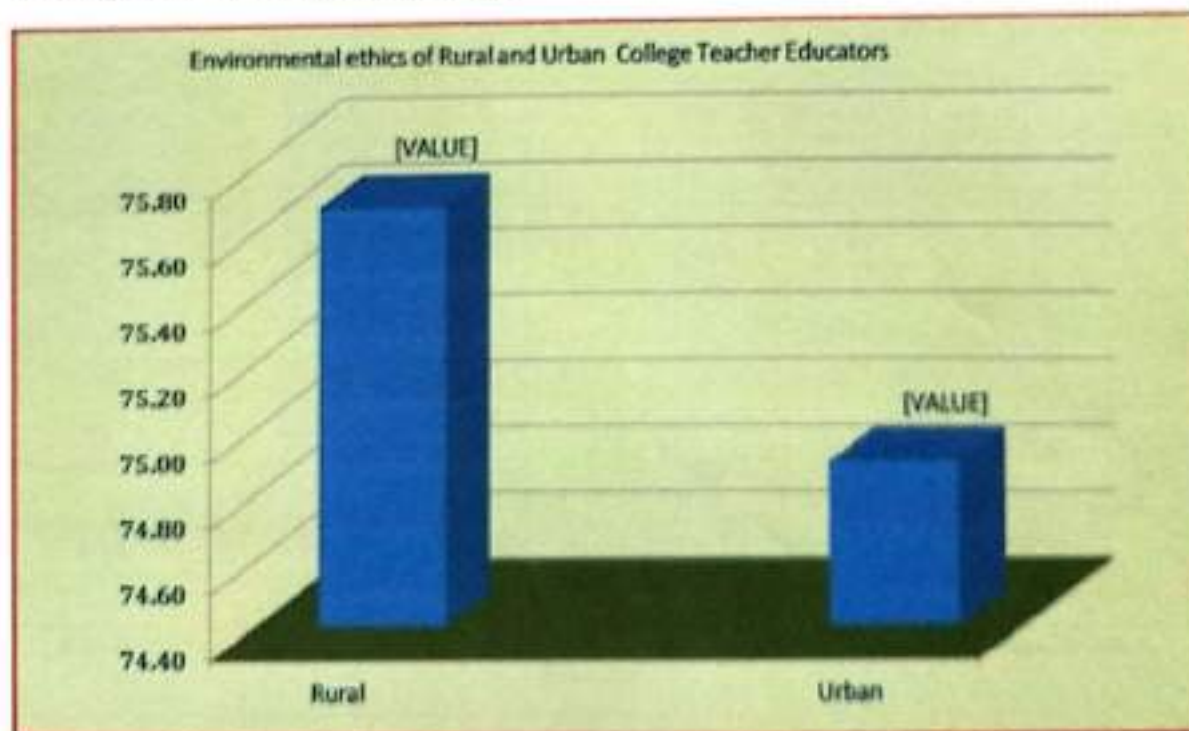


Figure 02: Bar Graph showing the Environmental ethics of Rural and Urban College Teacher Educators







It is evident for the data of Table-03 and Figure-03, the obtained "t" value is 0.76 is non-significant at 0.05 level and it is less than the table value 1.96. Hence the hypothesis is accepted.

Further when the means are compared, we can conclude that, the Environmental ethics of Male Teacher Educators (M=75.23) and Female Teacher Educators (M=75.86) there is no significance difference. From this it is concluded that there is no significance difference in the Environmental ethics among the Male and Female Teacher Educators of Kuvempu University.

#### Main Findings and Conclusions of the Study

The followings are the main findings of the study.

1. There is a significant difference in the environmental ethics among the Aided and Un-Aided B.Ed college teacher educators of Kuvempu University. The environmental ethics of aided B.Ed College Teacher Educators is found to be better
2. The higher Environmental Ethics could be attributed to their wider social, better exposure to information via all kinds of media and as well as the enhanced opportunities to participate in various Government and non-governmental programmes of compulsorily at state, National and International Levels.

#### Educational Implications of the Study

The present study is undertaken to determine the relationship of environmental ethics and environmental Awareness in human beings. The findings of the present study have ample implications for the teachers, media experts, policy makers, educational administrators, curriculum planners, government and other professionals working in the field of the environment.

- These implications are presented in the following section: The research suggests that environmental ethics is the necessity of the hour. Inculcating responsibility, scientific and positive attitudes about the environment among the student teachers is the main duty of the teacher educators and to carry out this noble task, education is the great tool. If positive attitudes related to environment are developed in student teachers, these attitudes will be transmitted to future generations also by them.
- The findings of the present study reveal that the unaided college Teacher educators do not have high environmental ethics. The activities for enhancing environmental ethics, responsibility and attitudes are inadequate in our educational institutions. Therefore, it is very essential that necessary

strategic planning should be undertaken. So that the teacher educators themselves get motivated in this regard.

#### REFERENCES

1. Balachandran, S. (2013). *A study of environmental awareness and environmental ethics among the secondary and higher secondary school students of greater Mumbai. (Doctoral Dissertation). Shri Jagdish Prasad Jhabarmal Tibarewala University, Rajasthan.*
2. Baruah, P. & Devi, B. (2014). *Environmental ethics and women in Assamese community: A case study in Guwahati city, Assam. International Journal of Informative & Futuristic Research, 1(8), 91-97.*
3. Gupta, S. And Chouhan, J. (2011). *A comparative study of the level of environmental ethics among adolescent students. Journal of Teacher Education and Research, Vol. 6, No.1.*
4. Pradhan, G.C. (2002) *Environmental Awareness among secondary school Teachers. Experiments in Education, 03-05.*
5. Santhosh Kumar Rout., Sukirti Agarwal, (2006) *Environmental Awareness and Environmental Awareness of students at high school level. Edutracks 6, 1, 25-26.*
6. Yu, M. And Lei, Y. (2007). *Environmental values and ethics. Environment and Development, Vol. 11. www.eolss.net*

#### WEB-LINK

1. <http://www.env-ethics.com/>
2. <https://plato.stanford.edu/entries/ethics-environmental/>
3. [https://en.wikipedia.org/wiki/Environmental\\_ethics](https://en.wikipedia.org/wiki/Environmental_ethics)
4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Environmentalism>







# ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ತ್ರಿಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ

SHIKSHAN SOUDHA: A Quarterly Education and Research Journal

Listed in U.G.C. Care List



ದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು  
ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪರಿಹಾರ



ಸಂತೋಷದಾಯಕ  
ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ  
ಅಂಶಗಳ ಪಾತ್ರ

ಮಹಿಳಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ  
ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿಂದ  
ಆಧುನಿಕತೆಯವರೆಗೆ....





# ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಪತ್ರಿಕೆ  
U.G.C. Care Listed Journal

7ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2021 ಸಂಪುಟ : 11 ಸಂಚಿಕೆ : 3

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಜಯದೇವ ವೈ. ಮೋಸಗಿ

ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ

ಮಾಜಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ.

ಸಂಪಾದಕರು :

ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ಯಾದವಾಡ

ಸಹಸಂಪಾದಕರು :

ಡಾ. ಪ್ರಕಾಶ ಕೆ. ಬಡಿಗೇರ

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

- ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ  
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕುರಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಿವರಗಿ.
- ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಲ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣಪ್ಪ  
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕೆ.ಉ.ಆ.ಮ.ವಿ.ಸಿ.ಸಹಾಯಕರು ಮತ್ತು ಕುಲಸಚಿವರು, ಕೆ.ಉ.ಗ್ರ.ಆ. ಮತ್ತು ಶಂ.ಉ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ \*
- ಪ್ರೊ. ಕೆ.ಎಂ. ಮೇತ್ರಿ  
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಬಾಹ್ಯಾಪ್ತ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
- ಡಾ. ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀ  
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮೈಸೂರು.
- ಡಾ. ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ. ಡಾಂಗಿ  
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಕುರಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕಿವರಗಿ.
- ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ  
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಡಾ. ಭೀಮಪ್ಪ ರಂಗಣ್ಣವರ  
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮಾಲಾಶಾ ಆನಂದ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿ. ಶಿ. ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ.
- ಡಾ. ಹುಚ್ಚೇಗೌಡ  
ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಆರ್ಥಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಬಾವಣಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಾವಣಗಿ.



## Shikshan Soudha

A Quarterly Education and Research Journal

VIDYANIDHI PRAKASHANA®

SRI SIVAKUMAR AGENCY®

Station Road, Near Mahenraker Circle,

GADAG-582 101 Dist : Gadag

Karnataka State (India)

Phone : 08372-237527, 277527

email : shikshansoudha@gmail.com

The views expressed in the articles side are the individual opinions of the authors and they in no way represent or reflect the opinion of SHIKSHAN SOUDHA nor does SHIKSHAN SOUDHA subscribe to these views in no way. All disputes are subject to the jurisdiction of Gadag court only.

# ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ

ಯು.ಜಿ.ಸಿ. ಕೇರ್‌ನ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆ

ಅಂತರಂಗ Inside

## ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ (Articles)

- 05 ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮಿತಿಗಳು-ತಿದ್ದುಪಡಿ ಅವಕಾಶಗಳ ಅವಲೋಕನ - ಡಾ. ಸುಧಾಕರ ಎಂ.
- 08 ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಚಿಂತನೆಗಳೆ ದಾರಿದೀಪ - ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರಕುಮಾರ ವಾಲಿ ಎಸ್.
- 11 ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಗದಗ ಬಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡುಗೆ - ಪ್ರೊ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗೇಶ ಉ. ಸಜ್ಜನಕಟ್ಟರ
- 13 ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ಪರಂಪರೆ - ಡಾ. ಸೋಮಣ್ಣ ಹೊಂಗಳ್ಳಿ
- 16 ಮನೆ ಮದ್ದಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕತೆ - ಡಾ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಬಿ. ರೊಟ್ಟಿಗವಾಡ
- 20 ದೇಶದ ವಾಣಿಜ್ಯ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಪರಿಹಾರ - ವೆಂಕಟೇಶ ನಾಯಕ್
- 21 ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾನುಮಾನ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿಂದ ಆಧುನಿಕತೆಯವರೆಗೆ... - ಡಾ. ರಮ್ಯಾ ಕೆ.ಆರ್.
- 25 ಇಂಡಿ ಪರಿಸರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರನ ಉಲ್ಲೇಖ - ಗೀತಾ ಪಾಟೀಲ
- 27 ಚೇಳೂರು ಗ್ರಾಮದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚ್ಯವಕೇಷಗಳು - ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎ.ಜಿ.
- 30 ಸುಜಾತ ಅಕ್ಕ ಅವರ "ಜಾಮಚೆಲುವೆ" ನಾಟಕದ ಪ್ರಯೋಗ - ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಎನ್.ಹೆಚ್.
- 33 ಬೇವನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ : ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಬೋಧನಾ-ಕಲಿಕಾ ಅಂಶಗಳ ಪಾತ್ರ - ಭವ್ಯ ಆರ್., ಡಾ. ಜಗನ್ನಾಥ ಕೆ. ಡಾಂಗಿ
- 36 ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾಟ್ಯಶಾಲೆಗಳು : ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ - ಡಾ. ಮಲ್ಲಯ್ಯ ಸಂಡೂರ
- 39 ಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ - ಚನ್ನಬಸವ
- 41 ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ - ಡಾ. ಮಂಜಯ್ಯ

## ಸಂಶೋಧನೆ (Research)

- 45 ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವಿನ ಅಧ್ಯಯನ - ಡಾ. ರವಿ ಎಚ್.
- 49 ಕೊವಿಡ್-19ರ ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ : ಒಂದು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ - ಕುಮಾರಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಕೆ. ಹಿರೇಮಠ, ಡಾ. ಹನುಮಂತಾ ಸಿ.
- 53 ಮಂಡಕ್ಕಿ ಭಟ್ಟಿಗಳು : ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ - ಹರೀಶ ತಿಗರಿ, ಡಾ. ಕನ್ನಕಟ್ಟಿ ಜಯಣ್ಣ

## ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು (Education Thinkers)

- 64 ಅರವಿಂದ ಫೋಷ - ಎಸ್. ಬಿ. ಯಾದವಾಡ



# ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವಿನ ಅಧ್ಯಯನ

Dr. Ravi H. S. ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕುವೆಂಪು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿಕಾರಿಪುರ.

### ಸೂಚನೆ

ಯಾವುದೇ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುವುದು ಅವನು ಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಕೌಶಲಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಿರಂತರ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ, ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ತಂಡ-ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ನಾಯಕತ್ವ ಕೌಶಲಗಳು, ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ನರ್ವಹಣಾ ಕೌಶಲಗಳು, ಸ್ವಯಂ ಆರಿವಿನ ಕೌಶಲಗಳು, ಒತ್ತಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಂತಹ ಕೌಶಲಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುಣಮುಖ್ಯವಾದ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ.

**ಉದಾಹರಣೆಗೆ :** ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನಕಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅಂತರ-ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಭಾವಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಜೀವನ ಕೌಶಲ ರಚನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಯುವಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅಸಮಾನತೆ, ಯುವಕರ ಅಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಚಾರದಂತಹ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಧಾರಿತ ಮಾನವ ಶಕ್ತಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಮಿದುಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಮಾಜವು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳು ಯುವಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲು, ಅಪಾಯಕಾರಿ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲದೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

### ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿಲ್ಲ ಆದರೆ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಗಳಿವೆ. "ಲೈಫ್ ಸ್ಕಿಲ್ಸ್" ಅಥವಾ "ಜೀವನ ಕೌಶಲ" ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಸಂಸೃತಿಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ.

ವಿಕ್ಟರ್ 1998 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಂತರ-ವಿಜ್ಞಾನಿ ಸಭೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ವಿಶಾಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತ್ತು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ -

"ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಮತ್ತು ಸಠಾರಾತ್ಮಕ ನಡವಳಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ"

"ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೌಶಲಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಉತ್ತೇಜನ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ". ಎಂದು ಯುನೆಸ್ಕೋ - 1998ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ.

### ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳು

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಈ ಕೌಶಲಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿವೆ. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸೂಚಿಸಿದ ಈ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ (CBSE) ಸಹ ಆಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ - 1) ಸ್ವಯಂ-ಅರಿವು, 2) ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ, 3) ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆ, 4) ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, 5) ಸಹಾನುಭೂತಿ, 6) ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂವಹನ, 7) ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತನೆ, 8) ಸಮಸ್ಯೆ ಪರಿಹಾರ, 9) ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು, 10) ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು.

### ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಆರೋಚನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೇಲ್ಮೈ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳು 3R- ಕೌಶಲಗಳು (ಓದುವಿಕೆ, ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಂಕಗಣಿತದ ಕೌಶಲಗಳು) ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೌಶಲಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೈಜ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ವಿಧಾನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ ಅಥವಾ ಉನ್ನತ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿರಲಿ, ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೇವಲ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬೇಕಾಗುವ



ಅಂಶಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕಲಿಸುವ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ರೋಬೋಟುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಂತಹ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಮಾರ್ಪಟ್ಟವೆ. ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೂಲ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮರೆತು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ಬೋಧನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೊದಗಿಸುವುದು ಶಾಲೆಗಳ ಆಧವಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ನಿಜ. ಆದರೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಶಾಲಾ ಹೊರಾಂಗಣ ಮತ್ತು ಒಳಾಂಗಣ ಸೌಲಭ್ಯವಷ್ಟೇ ಆಗಿರದೆ, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಮುಂದಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತದೆ.

### ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
2. ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

### ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

### ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಾದರಿ

ಸರಳ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ವಿಧಾನದ ಮೂಲಕ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ 18 ಬಿ.ಇಡಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ 5 ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು 5 ನಗರ ಭಾಗದ ಒಟ್ಟು 10 ಬಿ.ಇಡಿ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ 228 ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ 54 ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು 174 ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

### ಚರಾಂಶಗಳು

ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಚರಾಂಶಗಳೆಂದರೆ "ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವು" ಅವಲಂಬಿತ ಚರಾಂಶ ಮತ್ತು ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು (ಕಲಾ - ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ, ಗ್ರಾಮ - ನಗರ ಪ್ರದೇಶ) ಸ್ವತಂತ್ರ ಚರಾಂಶವಾಗಿವೆ.

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಉಪಕರಣ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣದ ಬಳಕೆ

ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ಅರಿವಿನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ "ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಮಾಪನ" ಎಂಬ ಸಾಧನವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಸಂಶೋಧಕರಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಾಧನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

### ಬಳಸಿದ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ತಂತ್ರ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯ

ತಂತ್ರವಾದ ಶೇಕಡವಾರು ವಿಧಾನ ಮತ್ತು 'ಟಿ' ಪರಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

### ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಉದ್ದೇಶ -1 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ - 1 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

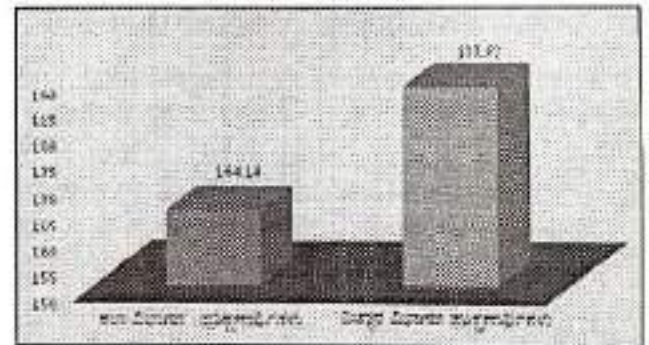
### ಕೋಷ್ಟಕ - 01

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಅರಿವಿನ ಫಲಿತಾಂಶ		ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	'ಟಿ' ಮೌಲ್ಯ
		ಸರಾಸರಿ	ಮಾನಕ ವಿಚಲನೆ		
ಕಲಾ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	64	164.14	35.98	12.47	2.03*
ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	74	187.62	23.51		

\* 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಹಾರಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ -01 ರ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಡೆದ "ಟಿ" ಮೌಲ್ಯವು 2.03. 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಹಾರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಟೇಬಲ್ ಮೌಲ್ಯ 1.96 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಪರ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

### ಅಲೇಖ-1



ಮೇಲಿನ ಅಲೇಖ -01 ರ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸರಾಸರಿಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವು (M=164.14) ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ (M=187.62) ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಫಲಿತಾಂಶ : ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶ -2 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.



ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ - 2 : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

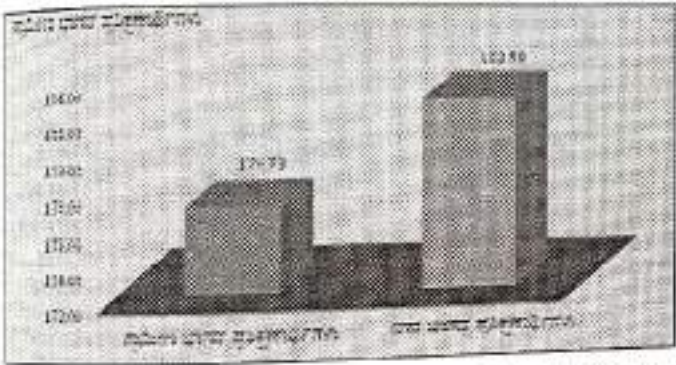
ಕೋಷ್ಟಕ - 02

ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	ಜೀವನ ಕೌಶಲ ಅರಿವಿನ ಫಲಿತಾಂಶ		ಸರಾಸರಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ	't' ಮೌಲ್ಯ
		ಸರಾಸರಿ	ಮಾಸಕ ವಿಚಲನೆ		
ನಗರ ಪ್ರದೇಶ	138	176.73	32.06	0.12	0.19*
ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶ	90	182.59	33.14		

\* 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕ -02 ರ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಡೆದ 't' ಮೌಲ್ಯವು 0.19, 0.05 ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಟೇಬಲ್ ಮೌಲ್ಯ 1.96 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ.

ಆಲೇಖ-2



ಮೇಲಿನ ಆಲೇಖದಲ್ಲಿನ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವು ನಗರ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು (M=176.73) ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು (M= 182.59) ರಷ್ಟು ಸರಾಸರಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವರ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಫಲಿತಾಂಶ : ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

**ಅಧ್ಯಯನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು**

- ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಲಾ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಿಗಿಂತ ಏಷ್ಯಾನ್ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.
- ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಬಿ.ಇಡಿ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ನಡುವಿನ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

**ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿಹಿತಾರ್ಥಗಳು**

1. ಭವಿಷ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವರ

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಭವಿಷ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತದೆ.
3. ಅಧ್ಯಯನವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅವರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಬಗೆಗಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು.
5. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತರಬೇತಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಬೆಂಬಲ, ಬೋಧನಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೆ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ.

**ಉಪಸಂಹಾರ**

"Education is not filling the mind with a lot of facts. Perfecting the instrument and getting complete mastery of my own mind" ಎಂಬ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮಾತು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯ. ಶಿಕ್ಷಣ ಬದುಕುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು. ಅದು ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಾರ್ಜನೆಗಿಂತಲೂ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಮುಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಅವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ, ತನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ, ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಲು ನೆರವಾಗುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ- ಜೀವನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬದುಕಿಗೆ ನೆರವೂ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತದೆ.

**ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು**

- ವೀರಶಂಕರ್ ಎನ್. ಎಸ್ (1981) : ಶಿಕ್ಷಣತಾತ್ವಿಕ ಪರಿಭಾಷಿಕ ನಿಘಂಟು. ಪ್ರಕಟಣೆ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ.
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಧ (2017, 2018 & 2019) : ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪತ್ರಿಕೆ (ISSN: 2249-2429) ಗದಗ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಡಾ.ಎನ್.ಲಕ್ಷ್ಮೀ (2011) : ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.
- ಡಾ. ಅಶೋಕ ಜಿ.ಎಸ್ (2011) : ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ, ಮಿಂಚು ದಾವಣಗೆರೆ ನವನಿಕೆ ಪ್ರಕಾಶನ.
- Adolescents: An Intervention Programme. Indian Journal of Life Skills Education, 2(2), 343-358.
- Anastasi, A., & Urbina, S. (1997) : Washington, D.C., Psychological testing (7th ed). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Best J. W. and Kahn J. V. (2006) : Research in Education (9th edition). Prentice Hall of India. New Delhi. Bhatia, K. (1984). A Study of the Emotional, Personal and Social Problems of Adjustment of Adolescents. In Buch, M.B. (ed) (1988). Fourth Survey of Research in Education, New Delhi: NCERT



- **Bhave, S.Y. (2009)** : Life Skills Education to reduce levels of risk factors in adolescents and young people. In Indian Journal of Life Skills Education, vo. 1, p.p.1-12.
- **Kumar, P. (2017)** : Morality and Life skills: The need and importance of life skills education. *International Journal of Advanced Education and Research*, 2(4), 144-148. Retrieved from <http://www.iosrjournals.org/iosr-jsep/papers/vol1issue6/H0162829.pdf>
- **Prajapati et al (2017)** : Significance of Life Skills Education. *Contemporary Issues in Education Research*, 10 (1), 1-6. Retrieved from
- **Pujar, L. L. & Patil S. S. (2016)** : Life Skill Development: Educational Empowerment of Adolescent Girls. *RA Journal of Applied Research*, 2(3), 468-472. Retrieved from <http://www.rajournals.in/images/ijararticle/v2-i5/3rajar.pdf>
- **Parvathy V. & Reanjith R. P. (2015)** : Impact of Life Skills Education on Adolescents in Rural School. *International Journal of Advanced Research*, 3(2), 788-794.

– 44ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

#### ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಜ್ಯೋ ಸಿ.ಹೆಚ್. ಪುಂಡೀಪರು (1973)** : "ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ" (ಶಿಕ್ಷಣ ತತ್ವಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬುನಾದಿ) "ಉದಯೋದಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ", ತುಮಕೂರು ಉದಯಬಾಣಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಎಚ್.ಎಂ. ಶೈಲಜ, ರಾಜೀವ ಪಿ. ಗುಂಡಾಳೆ (2005)** : "ಭಾರತೀಯ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ". ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಪಿ. ನಾಗರಾಜ (2001)** : "ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ" ಗದಗ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಮಂಜು (2003)** : "ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ" : ಬೆಂಗಳೂರು ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ (2013-14)** : "ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬುನಾದಿ ತರಬೇತಿ" ತರಬೇತಿ ಕೈಪಿಡಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪುಸ್ತಕ, ಭಾಗ-3
- [www.pue.kar.nic.in](http://www.pue.kar.nic.in)
- [www.schooleducation.kar.nic.in](http://www.schooleducation.kar.nic.in)
- **Nadler - "L.Ed, the hand book of human resource development"** johaviley & sons, new York- 1984

– 40ನೇ ಪುಟದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದುದು

ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ, ಜನರ ಆಂತರಿಕ ಸುಪ್ರಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವ ಜನಸಮೂಹದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ, ವಾಣಿಯಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ನವರಾಜಕುಮಾರ ಕೇವಲ ಪೌರಾಣಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗದೆ, ಇಂದಿನ ಜನಪರ ಭಾವನೆಗಳ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಮೂಲಕ ಜನಸಮುದಾಯದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರ ರಾಜಕೀಯದ ಪ್ರಕಾಶಕಿಯಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಸುಖೀ ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮಾಡರ್ನ್ ಪ್ರಸ್ತನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ. ಗ್ರಾಮೀಯ ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗ್ರಾಮೀಯ ನವರಾಜಕುಮಾರ ಕಲ್ಪನೆ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪರವಾದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪರಕ್ರಾಂತಿಗಳು, ಸಮುದಾಯದ ನಿರ್ಧಾರಗಳು, ಸಂಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ನೈತಿಕ ಹಾಗೂ ವೈಚಾರಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ನವೀನ ರಾಜಕುಮಾರನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಾರ್ಯರೂಪಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ನವೀನ ರಾಜಕುಮಾರನೆಂಬ ಸಾಮೂಹಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಇದು ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಭೌತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗ್ರಾಮೀನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾನೆ. ನವರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಪ್ರತಿಗುಂಪಿನ ನಾಯಕನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಸಾಧನವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಧನದ ಮೂಲಕ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಆತ್ಮಂತ ಪ್ರಗತಿಪರವಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆ ಮೂಲಕ ಜನವಿರೋಧಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಯ ತನ್ನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ, ರಾಜಕೀಯ ಚಳುವಳಿ, ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ವರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಿಜವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸಮಾಜವಾದಿ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ನೈತಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಗ್ರಾಮೀಯ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಬೌದ್ಧಿಕ ಹಾಗೂ ಭೌತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಾರ್ಯಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿವೆ. ಆ ಕಾಲದ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ, ಧರ್ಮ, ಆವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಹಾಗೂ ದೇವರುಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೀಮೆಯೊಳಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಗೃತಿಗೆ ಈ ಚಿಂತನೆಗಳು ಪ್ರೇರಣೆ ಒದಗಿಸಿವೆ.

#### ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು

- **ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ (1993)** : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವ ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- **ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ** : ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
- **ನಾಗರಾಜ್ ಡಿ. ಆರ್. (1996)** : ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಥನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- **ಸುರೇಶ್ ಕೆ. ಜೆ.** : ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ.
- **ಮೆಕೆವೆಲ್ಲಿ - ದಾಸೇಗೌಡ, ಹೆಚ್. ಆರ್. (2001)** : ಬೆಂಗಳೂರು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಕಟರಾಜ ಹುಳಿಯಾರ್ (2004)** : ಅತ್ತಿಕ್ನ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- **ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ (2013)** : ಪ್ರತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ.